

บทความวิชาการ

วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์: ทางเลือกในการรายงานข่าวในศตวรรษที่ 21 ภักภาคิน หาญจริง¹

Received 31 October 2025

Revised 9 July 2026

Accepted 21 September 2026

บทคัดย่อ

ในยุคที่สังคมเผชิญกับภาวะข้อมูลล้นเกินและการแข่งขันของสื่อดิจิทัล วารสารศาสตร์จำเป็นต้องรับมือกับความท้าทายสำคัญสองประการ ได้แก่ การอ้างความถูกต้องของข้อเท็จจริงควบคู่ไปกับการฟื้นฟูการเล่าเรื่องที่มีมนุษยธรรม การรายงานข่าวแบบดั้งเดิมซึ่งขับเคลื่อนด้วยความรวดเร็ว ความกระชับ และการแข่งขันเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร มีความเสี่ยงที่จะลดทอนประสบการณ์ของมนุษย์ให้เหลือเพียงข้อมูลเชิงสถิติหรือพาดหัวข่าวที่เน้นความตื่นเต้น ส่งผลให้ข่าวสูญเสียมิติทางอารมณ์ ความหมายทางสังคม และความสามารถในการสร้างความเข้าใจต่อชีวิตของผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ ผ่านการทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์เชิงแนวคิด โดยศึกษาพัฒนาการ แนวคิดพื้นฐาน คุณลักษณะ ความแตกต่างจากรูปแบบวารสารศาสตร์อื่น ตลอดจนศักยภาพของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในการสร้างความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจของสาธารณชน ผลการศึกษาพบว่าวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เป็นรูปแบบการสื่อสารที่ผสมผสานการรายงานข่าวที่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงเข้ากับภาษากวีและการเล่าเรื่องเชิงประสบการณ์ เพื่อถ่ายทอดทั้งข้อเท็จจริงและความจริงเชิงมนุษยธรรม โดยไม่ได้ละทิ้งหลักความถูกต้อง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และจริยธรรมวิชาชีพ หากแต่ขยายขอบท

¹ ดร., อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเอกวารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนท์และสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, e-mail phakphakinhar@pim.ac.th



ของวารสารศาสตร์จากการรายงานว่าจะเกิดอะไรขึ้น ไปสู่การทำให้สาธารณชนเข้าใจว่าเหตุการณ์นั้นส่งผลต่อชีวิตของผู้นอย่างไร อันนำไปสู่การฟื้นคืนมิติทางอารมณ์ กระตุ้นเสียงของผู้ที่ถูกกดทับ และส่งเสริมจิตสำนึกพลเมือง

นอกจากนี้ บทความยังเสนอ **The Verse Journalism Framework** (กรอบแนวคิดของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์) เพื่ออธิบายองค์ประกอบสำคัญของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การตรวจสอบ ประสบการณ์ของมนุษย์ ภาษากวี จริยธรรม วิชาชีพ และการสร้างความเห็นอกเห็นใจของสาธารณะ กรอบแนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่ทำให้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ยังคงเป็นวารสารศาสตร์ ไม่ใช่รูปแบบของภาษา หากคือการยึดมั่นในกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และการสื่อสารประสบการณ์ของมนุษย์ผ่านการเล่าเรื่องอย่างมีจริยธรรม บทความจึงเสนอว่า กรอบแนวคิดของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์สามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาวิจัย การเรียนการสอน และการพัฒนาการผลิตข่าวในบริบทของวารสารศาสตร์ร่วมสมัย โดยเฉพาะการรายงานประเด็นสาธารณะที่ต้องอาศัยทั้งความถูกต้องของข้อมูลและความเข้าใจต่อประสบการณ์ของมนุษย์

กรอบแนวคิดนี้ยังมีส่วนช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ทางทฤษฎีด้านวารสารศาสตร์ โดยบูรณาการการรายงานข่าวที่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงเข้ากับการเล่าเรื่องที่ยึดประสบการณ์ของมนุษย์เป็นศูนย์กลางภายใต้กรอบแนวคิดเชิงบูรณาการเดียว อันนำไปสู่การสื่อสารข่าวที่ผสมผสานทั้งความถูกต้องของข้อมูล ความรับผิดชอบทางจริยธรรม และการสร้างความเข้าใจต่อประสบการณ์ของมนุษย์ร่วมกัน

คำสำคัญ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์, วารสารศาสตร์เชิงมนุษยธรรม, วารสารศาสตร์เชิงเล่าเรื่อง, วารสารศาสตร์ทางเลือก, กรอบแนวคิดของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์



VERSE JOURNALISM: AN ALTERNATIVE APPROACH TO NEWS REPORTING IN THE 21st CENTURY Phakphakhin Harnching²

Abstract

In an era characterized by information overload and intense competition within the digital media environment, journalism faces two fundamental challenges: maintaining factual accuracy while restoring humanity to news storytelling. Conventional news reporting, driven by speed, brevity, and competition for audience attention, often risks reducing human experiences to statistical data or sensational headlines. As a result, news coverage may lose its emotional dimension, social significance, and capacity to foster meaningful public understanding of the lived experiences of those affected by events.

This article aims to synthesize existing scholarship on **Verse Journalism** through a comprehensive literature review and conceptual analysis. It examines the historical development, theoretical foundations, defining characteristics, distinctions from other forms of journalism, and the potential of verse journalism to cultivate public understanding and empathy. The findings suggest that verse journalism represents a hybrid mode of communication that integrates fact-checked reporting with poetic language and experiential storytelling to convey both factual truth and human truth. Rather than abandoning the journalistic principles of accuracy, public accountability, and professional ethics, verse journalism expands the role of journalism beyond reporting *what happened* toward enabling audiences to understand *how*

² Ph.D., Lecturer, Convergent Journalism and Digital Media Program, Faculty of Communication Arts, Panyapiwat Institute of Management, e-mail: phakphakhinhar@pim.ac.th



events affect people's lives. In doing so, it restores the emotional dimension of news, amplifies the voices of marginalized communities, and promotes civic consciousness and democratic engagement.

Furthermore, this article proposes **The Verse Journalism Framework** as a conceptual model for understanding the essential dimensions of verse journalism. The framework consists of five interconnected components: **Verified Facts, Human Experience, Poetic Expression, Ethical Journalism, and Public Empathy.** It argues that what distinguishes verse journalism as a form of journalism is not its poetic style, but its commitment to fact verification, public responsibility, and the ethical communication of human experience through narrative. Accordingly, **The Verse Journalism Framework** provides a theoretical foundation for future research, journalism education, and newsroom practice by demonstrating how factual accuracy and human-centered storytelling can be integrated to strengthen journalism's public mission in contemporary society.

Furthermore, the proposed framework contributes to journalism theory by integrating fact-verified reporting with human-centered storytelling within a unified conceptual model. This integrated framework advances an approach to journalism that combines factual accuracy, ethical responsibility, and a deeper understanding of human experiences, thereby reinforcing journalism's public mission in contemporary society.

Keywords: Verse Journalism, Human-centered Journalism, Narrative Journalism, Alternative Journalism, The Verse Journalism Framework



บทนำ

ในโลกยุคข่าวสารไหลบ่าทุกนาทิจ (Information-saturated Age) การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องผ่านช่องทางดิจิทัลต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำให้ผู้คนสามารถผลิต เผยแพร่ และรับข้อมูลข่าวสารได้ตลอดเวลา ปรากฏการณ์นี้ไม่เพียงส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคข่าวของสาธารณชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อบทบาทของวารสารศาสตร์ในการคัดกรอง ตรวจสอบ และจัดระเบียบข้อมูลท่ามกลางคลื่นแห่งข่าวลวง ข่าวปลอม และข่าวที่มีเจตนาโน้มน้าวทางการเมือง (Benkler, Faris, & Roberts, 2018) สื่อกระแสหลักจึงต้องเผชิญกับความท้าทายในการแย่งชิงความสนใจจากผู้อ่าน ผู้ชม หรือผู้ฟัง ซึ่งมีทางเลือกมากมายในยุคที่ความสนใจกลายเป็นทุนทางเศรษฐกิจและการเมือง (Wu, 2016)

ขณะเดียวกัน นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนชี้ว่าความเร็วของข้อมูลข่าวสารไม่ได้รับประกันคุณภาพหรือความถูกต้องเสมอไป ยิ่งในยุคที่ข้อมูลจำนวนมากถูกผลิตโดยผู้รับสาร (User-generated Content: UGC) วารสารศาสตร์จึงมีภารกิจสำคัญในการเป็นตัวกรองที่มีจริยธรรม (Ethical Gatekeeper) ที่ไม่เพียงรายงานสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ยังต้องชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ควรรู้และควรตั้งคำถาม (Kovach & Rosenstiel, 2021) การดำรงอยู่ของวารสารศาสตร์ในยุคข่าวสารล้นเกินจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรายงานข่าวที่เร็วที่สุด แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการคัดเลือก วิเคราะห์ ตรวจสอบ และนำเสนอข่าวที่มีคุณภาพ เพื่อธำรงหน้าที่ของสื่อในระบบประชาธิปไตย

การพาดหัวข่าวที่กระชับ ฉับไว และเน้นการรู้เท่าทันสื่อ กลายเป็นเครื่องมือหลักของวารสารศาสตร์กระแสหลัก (Mainstream Journalism) ในยุคที่ผู้บริโภคข่าวจำนวนมากใช้เวลาเพียงไม่กี่วินาทีตัดสินใจว่าจะคลิกอ่าน ชม ฟัง หรือเลื่อนผ่าน การพาดหัวข่าวจึงทำหน้าที่เป็นจุดตัดสินใจแรกที่มีผลต่อพฤติกรรมกรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน (Vosoughi, Roy, & Aral, 2018) ความกระชับและความฉับไวทำให้การพาดหัวข่าวสามารถสื่อสารสาระสำคัญของข่าวได้ในเวลาอันสั้น ขณะเดียวกัน การเน้นการรู้เท่าทันสื่อ (Media



Literacy) ช่วยยกระดับบทบาทของวารสารศาสตร์จากเพียงผู้ส่งสาร ไปสู่ผู้มีหน้าที่ให้การวิเคราะห์ ตรวจสอบ และชี้แนะ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันข้อมูลผิดให้แก่สังคม (Craft, Ashley, & Maksl, 2017)

อย่างไรก็ตาม การพาดหัวข่าวที่มีลักษณะเชิงกระตุ้นอารมณ์หรือมุ่งดึงความสนใจมากเกินไปอาจนำไปสู่ปัญหาการบิดเบือนสารแบบพาดหัวยั่วให้คลิก (Clickbait) ซึ่งลดทอนความน่าเชื่อถือของสื่อในระยะยาว ท่ามกลางการแข่งขันเพื่อเรียกยอดอ่าน ชม หรือฟัง การพาดหัวข่าวควรถูกออกแบบด้วยความรับผิดชอบต่อการรับรู้ของประชาชน ไม่เพียงเพื่อดึงดูดความสนใจ แต่เพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ต่อประเด็นข่าว (Molyneux & McGregor, 2021) ดังนั้น ในบริบทของวารสารศาสตร์กระแสหลัก การพาดหัวข่าวจึงไม่ใช่แค่กลยุทธ์ทางการตลาด หากแต่เป็นเครื่องมือเชิงจริยธรรมที่สะท้อนคุณภาพการเล่าเรื่องราวและความรับผิดชอบต่อสาธารณะของสื่อมวลชนในยุคข้อมูลท่วมท้น

อย่างไรก็ตาม ความเร็วของข่าวในยุคดิจิทัลกลับกลายเป็นแรงกดดันที่บีบบังคับให้กระบวนการรายงานข่าวต้องลดทอนรายละเอียดบางอย่างที่สำคัญอย่างยิ่งยวด นั่นคือหัวใจหรือความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ผู้เป็นเจ้าของเรื่องราวที่ถูกรายงานอยู่ในแต่ละพาดหัวข่าว ในความพยายามที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้รวดเร็วและทันเวลา ผู้ลี้ภัยจำนวนมากถูกกลายสถานะเป็นเพียงตัวเลขที่อัปเดตตามสถิติ ผู้ประสบภัยธรรมชาติกลายเป็นจำนวนผู้เสียชีวิตหรือผู้ไร้ที่อยู่อาศัย และเหยื่อความรุนแรงถูกบีบอัดให้อยู่ในย่อหน้าสั้น ๆ ที่ขาดมิติด้านมนุษยธรรม ปรากฏการณ์นี้เกิดจากการเน้นข้อมูลเชิงข้อเท็จจริง (Factualism) จนละเลยอารมณ์และความสัมพันธ์ของมนุษย์ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเข้าใจความจริงอย่างลึกซึ้ง (Ward, 2010a)

วารสารศาสตร์แบบไร้หัวใจ

วารสารศาสตร์ที่เน้นเพียงความรวดเร็วและความเป็นกลางทางข้อมูลเชิงตัวเลขมักถูกวิพากษ์ว่าเป็นวารสารศาสตร์แบบไร้หัวใจ (Dehumanized



Journalism) ซึ่งลดทอนความซับซ้อนทางอารมณ์และชีวิตของมนุษย์ลงจนเหลือเพียงข้อมูลเชิงสถิติหรือข้อความที่เรียบง่ายเพื่อการบริโภคอย่างเร่งรีบ การรายงานข่าวที่ดีควรให้พื้นที่กับเสียงของมนุษย์หรือ Human Voice ซึ่งไม่เพียงสะท้อนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่ยังถ่ายทอดความเจ็บปวด ความหวัง และศักดิ์ศรีของผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ (Zelizer, 2005) การรายงานข่าวที่ปราศจากสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้สาธารณชนขาดความเห็นอกเห็นใจ และกลายเป็นผู้บริโภคข่าวที่เย็นชา

เพื่อตอบสนองต่อข้อความดังกล่าว วารสารศาสตร์ร่วมสมัยจึงเริ่มหันกลับมาให้ความสำคัญกับวารสารศาสตร์เชิงมนุษยธรรม (Human-centered Journalism) ซึ่งเน้นการเล่าเรื่องผ่านประสบการณ์ของผู้คนจริง ไม่ใช่แค่การรายงานผ่านมุมมองของเจ้าหน้าที่หรือสถาบันเพียงฝ่ายเดียว (Glasser, 1999) ทั้งนี้เพื่อย้ำให้เห็นว่าสิ่งที่สื่อกำลังรายงานอยู่นั้น ไม่ใช่แค่เหตุการณ์ แต่คือชีวิตมนุษย์ที่มีความรู้สึกและคุณค่า การให้เสียงกับผู้ถูกกระทำ และการบอกเล่าความจริงในมิติเชิงมนุษย์ จึงเป็นสิ่งที่วารสารศาสตร์ไม่ควรมองข้าม โดยเฉพาะในโลกยุคดิจิทัลที่ข้อมูลไหลบ่าอย่างไร้ทิศทาง (Chouliraki, 2006; Hess & Waller, 2017) ความเป็นมนุษย์จึงต้องได้รับการถอดรหัสอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้สื่อกลายเป็นเพียงเครื่องมือของความเฉยชา

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของ Wahl-Jorgensen (2020) ที่อธิบายว่า วารสารศาสตร์ร่วมสมัยไม่ได้มีหน้าที่เพียงรายงานข้อเท็จจริง หากยังเป็นกระบวนการจัดการอารมณ์ การเล่าเรื่อง และการสร้างความผูกพันระหว่างผู้รับสารกับประเด็นสาธารณะ ผ่านการถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของมนุษย์ (Human Experience) จึงไม่ใช่การลดทอนมาตรฐานวิชาชีพ หากเป็นการขยายความหมายของการรายงานข่าวให้ครอบคลุมทั้งข้อเท็จจริงและมิติทางอารมณ์ของความเป็นมนุษย์ (Wahl-Jorgensen, 2020)

ภายใต้บริบทของข่าวสารที่ไหลบ่าและมักขาดมิติด้านอารมณ์และความเป็นมนุษย์ แนวคิดวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ หรือ Verse



Journalism จึงเริ่มได้รับความสนใจในฐานะรูปแบบการสื่อสารทางเลือกที่นำเอาทวินิพนธ์มาผสมผสานกับการรายงานข่าว เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวที่ซับซ้อนและบอบบางผ่านภาษาที่ลึกซึ้งและมีพลังทางอารมณ์ กวีนิพนธ์กลายเป็นเครื่องมือในการให้เสียงแก่ผู้ที่ถูกกดทับหรือถูกมองข้ามในพื้นที่ข่าว เช่น ผู้ลี้ภัย ผู้ถูกกดขี่ หรือเหยื่อความรุนแรง โดยสามารถสื่อสารความรู้สึก ความหวัง และความสูญเสียในรูปแบบที่ข่าวเชิงข้อเท็จจริงไม่สามารถทำได้ (Poetry Foundation, 2015) แนวทางนี้จึงไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนรูปแบบการเล่าเรื่อง แต่เป็นการตั้งคำถามต่อขอบเขตของวารสารศาสตร์ และการรื้อสร้างวิธีการสื่อสารที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่าเรื่องกับผู้รับสารในเชิงมนุษยศาสตร์

การตีความเหตุการณ์ร่วมสมัยผ่านภาษากวีที่แสดงถึงความรู้สึกส่วนลึกและความเข้าใจต่อมนุษย์อย่างแยกคาย ต่างจากภาษาทางเทคนิคหรือวาทกรรมเชิงข่าวที่มักไร้สีสันและขาดความลุ่มลึก การใช้กวีนิพนธ์ในงานวารสารศาสตร์จึงไม่ใช่การตกแต่งหรือทำให้เนื้อหาสวยงามขึ้น แต่เป็นการฟื้นฟูหัวใจของข่าวผ่านการมองโลกในแง่มุมที่นักข่าวกระแสหลักอาจละเลย โดยเฉพาะในบริบทของวิกฤต สิทธิมนุษยชน หรือความยุติธรรมทางสังคม วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงเป็นการขยายพรมแดนของข่าวให้ครอบคลุมทั้งข้อเท็จจริงและอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็นสาระสำคัญของมนุษย์ในฐานะผู้รับข่าวสาร

แม้แนวคิดวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จะได้รับความสนใจมากขึ้น แต่ก็ไม่ใช่สิ่งใหม่โดยสมบูรณ์ หากย้อนกลับไปในศตวรรษที่ 20 เราจะพบว่ากวีนิพนธ์เคยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของการบันทึกประวัติศาสตร์และชีวิตผู้คนมาแล้วอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น Gwendolyn Brooks นักกวีหญิงผิวดำผู้บุกเบิกการใช้บทกวีในการถ่ายทอดชีวิตประจำวันของชาวแอฟริกัน-อเมริกันในยุคการแบ่งแยกเชื้อชาติในสหรัฐอเมริกา ผลงานของเธอไม่เพียงเป็นวรรณกรรม แต่เป็นหลักฐานของความไม่เป็นธรรมทางสังคมที่ไม่ค่อยได้รับการบันทึกในพื้นที่ข่าวกระแสหลัก (Melhem, 1990) ขณะเดียวกัน Carolyn Forché ได้เสนอแนวทาง Poetry of Witness ซึ่งเน้นว่า กวีมีหน้าที่เป็นพยาน (Witness) ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ โดยถ่ายทอดความจริงของความรุนแรง ความ



สูญเสีย และเสียงของผู้ไร้เสียง ผ่านภาษาที่ทั้งงดงามและสั่นสะเทือน (Forché, 1993)

ภายใต้แนวทางนี้ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงไม่ใช่การเขียนบทกวีเพื่อความสุนทรีย์เท่านั้น หากแต่เป็นการต่อต้านการนิยามข่าวสารในรูปแบบที่เย็นชาและไร้หัวใจ การนำบทกวีเข้ามาในพื้นที่ข่าวสารคือการเปิดพื้นที่ให้แก่เสียงที่ไม่ถูกได้ยินในระบบสื่อกระแสหลัก โดยเฉพาะเสียงของผู้ถูกกดทับ เสียงของความทรงจำ และเสียงของความเจ็บปวดที่ไม่อาจถูกอธิบายได้ด้วยภาษาแบบวารสารศาสตร์เชิงข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียว ดังที่ Forché ระบุไว้ว่า กวีนิพนธ์ในฐานะพยานไม่ได้ทำหน้าที่เล่าเรื่องเฉย ๆ แต่ทำให้ผู้อ่านต้องเผชิญหน้ากับประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ในระดับที่สั่นสะเทือนจิตวิญญาณ (Spiritual Destabilization) ซึ่งก่อให้เกิดการตระหนักรู้และเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Forché, 1993) จึงกล่าวได้ว่า วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เป็นรูปแบบของการสื่อสารที่เปิดช่องให้แก่นิยามของมนุษย์ได้ทำงานในพื้นที่ข่าว (Forché, 1993; Carey, 1989/2009)

ในบทความวิชาการของ Jenny Edkins (2022) ซึ่งได้ต่อยอดแนวคิด Poetry of Witness โดยเสนอว่า บทกวีไม่ได้เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมหรือศิลปะ หากแต่เป็นวิธีการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมืองในช่วงเวลาที่ระบียบเดิมไม่สามารถอธิบายความจริงได้อย่างเพียงพอ Edkins เรียกช่วงเวลาดังกล่าวว่า Political Moment ซึ่งหมายถึงสถานการณ์ที่ความเชื่อ ความมั่นคง และกรอบการอธิบายที่ผู้คนเคยยึดถือเริ่มสั่นคลอน เช่น สงคราม ความรุนแรง การปฏิวัติ หรือภัยพิบัติ ในบริบทดังกล่าวการเล่าเรื่องแบบเส้นตรงหรือการรายงานข่าวเชิงข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้สึก และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้คนได้ครบถ้วน บทกวีจึงเปิดพื้นที่ให้กับความไม่แน่นอน ความเจ็บปวด และอารมณ์ที่ไม่สามารถอธิบายผ่านภาษาเชิงเหตุผลเพียงอย่างเดียวได้ (Edkins, 2022)

แนวคิดดังกล่าวมีความสำคัญต่อการอธิบายความแตกต่างระหว่างวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์กับกวีนิพนธ์ทางการเมือง (Political Poetry) อย่าง



ชัดเจน Edkins เห็นว่า จุดมุ่งหมายของกวีนิพนธ์ในลักษณะนี้ไม่ใช่การโน้มน้าวทางการเมืองหรือการแสดงจุดยืนเชิงอุดมการณ์ หากแต่ทำหน้าที่เป็นพยานต่อความทุกข์ ความสูญเสีย และความอยู่ดีธรรมของมนุษย์ กวีนิพนธ์จึงทำหน้าที่เช่นเดียวกับนักข่าว คือเป็นผู้บันทึกและถ่ายทอดความจริงของเหตุการณ์ แต่เลือกใช้กวีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารมิติทางอารมณ์ ศักดิ์ศรี และความเป็นมนุษย์ ซึ่งมักถูกลดทอนในการรายงานข่าวแบบดั้งเดิม (Edkins, 2022)

นอกจากนี้ Edkins ยังเสนอว่า บทกวีสามารถทำหน้าที่เป็นวิธีวิจัย (Poetry as Method) ได้อีกด้วย เนื่องจากกระบวนการเขียนบทกวีช่วยให้นักวิจัยค้นพบความหมายที่ซ่อนอยู่ภายในข้อมูล ทั้งความเจ็บ ความทรงจำ ความเศร้า และความสัมพันธ์ของมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้จากการวิเคราะห์เชิงเหตุผลเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความจริงไม่ได้ประกอบด้วยข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์เพียงด้านเดียว หากยังรวมถึงประสบการณ์ความรู้สึก และการตีความของผู้คนที่อยู่ภายในเหตุการณ์ด้วย ด้วยเหตุนี้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงไม่ได้ลดทอนความจริงของข่าว แต่เป็นการขยายความหมายของความจริงให้ครอบคลุมทั้งข้อเท็จจริงและประสบการณ์ของมนุษย์ (Edkins, 2022)

เมื่อพิจารณาในบริบทของวารสารศาสตร์ร่วมสมัย แนวคิดของ Edkins ช่วยอธิบายได้ว่า วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ไม่ใช่การแทนที่มาตรฐานวิชาชีพของวารสารศาสตร์ หากแต่เป็นการขยายพรมแดนของการรายงานข่าวให้สามารถทำหน้าที่เป็นพยานต่อเหตุการณ์ทางสังคมได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น นักข่าวจึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงตอบคำถามว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ยังช่วยให้สังคมเข้าใจว่าเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อชีวิต ศักดิ์ศรี และความเป็นมนุษย์ของผู้คนอย่างไร แนวคิดนี้จึงเป็นรากฐานสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างบทกวีในฐานะพยานและวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ โดยยืนยันว่าการใช้กวีนิพนธ์ในการรายงานข่าวสามารถดำรงอยู่ร่วมกับหลักความถูกต้อง ความรับผิดชอบ และจริยธรรมของวารสารศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม (Edkins, 2022)



วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในศตวรรษที่ 21

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ความเคลื่อนไหวของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เริ่มปรากฏชัดผ่านแพลตฟอร์มใหม่ ๆ ที่ทดลองผสานวารสารศาสตร์เข้ากับวรรณกรรม ตัวอย่างเช่นโครงการ *Poets Reading the News* และ *The New Verse News* ซึ่งเปิดพื้นที่ให้แก่กวีร่วมสมัยในการตีความเหตุการณ์สำคัญทางสังคมและการเมืองในรูปแบบของกวีนิพนธ์ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ในโรงเรียน การประท้วงเพื่อความยุติธรรมทางเชื้อชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (The Peace Studio, 2022; Poets Reading the News, n.d.; The New Verse News, n.d.) บทกวีที่ปรากฏในแพลตฟอร์มเหล่านี้ไม่เพียงถ่ายทอดข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่ยังเน้นการถอดรหัสความรู้สึก ความวิตกกังวล และความเป็นมนุษย์ที่แฝงอยู่เบื้องหลังตัวเลขหรือพาดหัวข่าว

แนวทางดังกล่าวสะท้อนการตั้งคำถามที่ลึกซึ้งยิ่งกว่าเกิดอะไรขึ้น ซึ่งเป็นคำถามพื้นฐานของวารสารศาสตร์แบบดั้งเดิม แต่ไปไกลถึงคำถามเชิงคุณค่าอย่างเราควรรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ (How should we feel?) ซึ่งเชื่อเชิญให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในฐานะมนุษย์ที่มีอารมณ์ ความเห็นอกเห็นใจ และความรับผิดชอบต่อโลก การที่นักข่าวตีความข่าวด้วยภาษากวีจึงเปรียบเสมือนการเปิดพื้นที่ของการตระหนักรู้เชิงจิตวิญญาณ (Moral Awareness) มากกว่าการบริโภคข้อมูลข่าวสารเพียงเพื่อรับรู้อย่างรู้เท่าทันเท่านั้น สื่อทางเลือกในลักษณะนี้จึงกลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยฟื้นฟูบทบาทของข่าวสารในฐานะพื้นที่แห่งการรู้สึกร่วม ไม่ใช่เพียงพื้นที่แห่งข้อเท็จจริงและเหตุผลเท่านั้น (The Peace Studio, 2022; Poets Reading the News, n.d.)

แม้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จะได้รับการยอมรับเพิ่มขึ้นในฐานะรูปแบบการสื่อสารทางเลือก แต่ก็มีข้อโต้แย้งจำนวนมากจากฝั่งของวารสารศาสตร์เชิงวิชาชีพ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความเป็นกลาง (Objectivity) ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญของวารสารศาสตร์แบบดั้งเดิม นักวิชาการแนวทางนี้มองว่าการใช้กวีนิพนธ์ในข่าวอาจเปิดทางให้อารมณ์ส่วนตัว อคติ หรือการตีความเชิงศิลป์เข้ามาแทรกแซงข้อเท็จจริง ทำให้ข่าวขาดความแม่นยำและความน่าเชื่อถือ



ในเชิงข้อมูล (Kovach & Rosenstiel, 2021) รวมถึงอาจละเลยการตรวจสอบข้อเท็จจริงและหลักฐานเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นหัวใจของการทำข่าวที่รับผิดชอบต่อสาธารณชน จึงมีการตั้งคำถามว่า วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เป็นเพียงวรรณกรรมเชิงการเมืองหรือสามารถถือเป็นข่าวได้อย่างแท้จริงหรือไม่

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการด้านวารสารศาสตร์สาธารณะอย่าง Jay Rosen (1999) แย้งว่า ความเป็นกลางที่วารสารศาสตร์ยึดถือมาแต่เดิมนั้นอาจกลายเป็นกับดัก โดยเฉพาะเมื่อใช้เป็นข้ออ้างในการหลีกเลี่ยงประเด็นที่ท้าทายอำนาจหรือซับซ้อนทางโครงสร้าง เช่น ความยากจนเชิงระบบ การเหยียดเชื้อชาติ หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มักถูกทำให้กลายเป็นข่าวทั่วไป Rosen เสนอว่า การแสวงเป็นกลาง (The View from Nowhere) ทำให้ข่าวกลายเป็นเพียงการรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่กล่าววิพากษ์โครงสร้างอำนาจที่อยู่เบื้องหลัง ในแง่นี้ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ซึ่งเปิดพื้นที่ให้กับอารมณ์ ความเจ็บปวด และเสียงของผู้ถูกกดขี่ อาจเป็นเครื่องมือใหม่ที่ช่วยให้วารสารศาสตร์สามารถวิพากษ์อำนาจได้อย่างลึกซึ้งและมีพลังทางจริยธรรมมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องสละความจริง เพียงแต่เปลี่ยนวิธีเล่าข่าวให้มีความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ข้อจำกัดของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในสังคมการเมืองแบบแบ่งขั้ว

แม้ว่าวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จะมีศักยภาพในการสร้างความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจต่อประสบการณ์ของผู้คน แต่ก็เผชิญข้อท้าทายสำคัญในบริบทของสังคมที่มีความขัดแย้งทางการเมืองและอุดมการณ์อย่างรุนแรง (Political Polarization) เนื่องจากกวีนิพนธ์เปิดพื้นที่ให้เกิดการตีความที่หลากหลาย ผู้รับสารซึ่งมีประสบการณ์ ความเชื่อ และอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างกัน อาจตีความบทกวีเดียวกันไปในทิศทางที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ส่งผลให้การสื่อสารข้อเท็จจริงอาจไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของนักข่าว

ในอีกด้านหนึ่ง กวีนิพนธ์อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือสร้างความชอบธรรม (Legitimation) ให้แก่อุดมการณ์หรืออำนาจนำได้ หากเลือกใช้ภาพเปรียบเทียบ สัญลักษณ์ หรือโครงเรื่องที่เน้นย้ำความถูกต้องของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยละเลย



ข้อเท็จจริงอีกด้านหนึ่ง ปัญหานี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ หากยังพบได้ในวรรณกรรม ภาพยนตร์ หรือแม้แต่งานวารสารศาสตร์แบบดั้งเดิม ดังนั้น ความเสี่ยงจึงไม่ได้เกิดจากภาษาวิ หากเกิดจากการใช้ภาษาเพื่อรับใช้อุดมการณ์ทางการเมืองโดยขาดกระบวนการตรวจสอบและความรับผิดชอบทางวิชาชีพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนเห็นว่า วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ควรยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) ความถูกต้องของข้อเท็จจริง (2) ความโปร่งใสของแหล่งข้อมูล และ (3) ความซื่อสัตย์ต่อประสบการณ์ของผู้ได้รับผลกระทบ มากกว่าการใช้บทกวีเพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารยอมรับจุดยืนทางการเมืองของตนเอง หากสามารถรักษาหลักการดังกล่าวได้ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จะทำหน้าที่เป็นพื้นที่ของการสร้างความเข้าใจ มากกว่าพื้นที่ของการโฆษณาชวนเชื่อหรือการผลิตซ้ำอุดมการณ์ทางการเมือง

วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์กับอุดมการณ์วิชาชีพวารสารศาสตร์

หนึ่งในข้อถกเถียงสำคัญของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ คือ การใช้ภาษาวิในการเล่าเรื่องสามารถดำรงอยู่ร่วมกับอุดมการณ์วิชาชีพของวารสารศาสตร์แบบดั้งเดิมได้หรือไม่ โดยเฉพาะหลักความเป็นภววิสัย (Objectivity) และความไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Impartiality) ซึ่งถือเป็นรากฐานของการทำข่าวมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 (Kovach & Rosenstiel, 2021) นักวิชาการส่วนหนึ่งมักมองว่าภาษาวิเต็มไปด้วยการตีความ อารมณ์ และมุมมองส่วนบุคคล จึงอาจทำให้ข่าวสูญเสียความเป็นกลาง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในมุมมองของวารสารศาสตร์ร่วมสมัย จะพบว่าความเป็นภววิสัยไม่ได้หมายถึงการปราศจากการตีความ หากแต่หมายถึงการใช้กระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง การยืนยันแหล่งข้อมูล และความโปร่งใสของกระบวนการทำงาน เพื่อให้ข้อสรุปที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือ (Ward, 2019; Kovach & Rosenstiel, 2021)

ในแง่นี้ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ไม่ได้ปฏิเสธหลักการของวารสารศาสตร์ หากแต่เป็นการต่อรอง (Negotiation) กับอุดมการณ์ความเป็นกลาง



โดยยอมรับว่าข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถถ่ายทอดความจริงของประสบการณ์มนุษย์ได้ครบถ้วน กวีนิพนธ์จึงเข้ามาทำหน้าที่เติมเต็มความจริงเชิงประสบการณ์ (Experiential Truth) หรือความจริงที่สะท้อนความรู้สึก ความเจ็บปวด และศักดิ์ศรีของผู้คน ขณะที่ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ยังคงต้องผ่านการตรวจสอบตามมาตรฐานของวารสารศาสตร์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ไม่ได้ลดทอนความจริงของข่าว แต่ขยายความหมายของความจริงให้ครอบคลุมทั้งข้อเท็จจริงและประสบการณ์ของมนุษย์ (Edkins, 2022)

ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์กับเนื้อหาที่ผู้รับสารผลิต (User-generated Content: UGC) อยู่ที่กระบวนการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล แม้ทั้งสองรูปแบบจะเปิดพื้นที่ให้เกิดการตีความและการแสดงออกของผู้เล่าเรื่องเช่นเดียวกัน แต่ UGC ส่วนใหญ่เกิดจากประสบการณ์หรือความคิดเห็นส่วนบุคคลโดยไม่ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ ขณะที่วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ยังคงยึดหลักการรายงานข่าวได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง การยืนยันข้อเท็จจริง และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ก่อนนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นมาถ่ายทอดผ่านกวีนิพนธ์ ดังนั้น ความแตกต่างจึงไม่ได้อยู่ที่การมีหรือไม่มีการตีความ แต่อยู่ที่มาตรฐานวิชาชีพและกระบวนการตรวจสอบข้อมูลก่อนการสื่อสาร (Hermida, 2012; Ward, 2019)

เมื่อเปรียบเทียบกับวารสารศาสตร์เชิงวรรณกรรม (Literary Journalism) และวารสารศาสตร์เชิงเล่าเรื่อง (Narrative Journalism) จะพบว่า ทั้งสามแนวทางล้วนใช้เทคนิคทางวรรณกรรมเพื่อเพิ่มพลังของการเล่าเรื่อง แต่แตกต่างกันในระดับของภาษาและวัตถุประสงค์ วารสารศาสตร์เชิงวรรณกรรมยังคงเล่าเรื่องผ่านโครงสร้างเรื่องเล่า ขณะที่วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ใช้จังหวะ ภาษาเชิงเปรียบเทียบ และภาพพจน์ เพื่อสื่อความหมายทางอารมณ์โดยไม่ละทิ้งข้อเท็จจริง ส่งผลให้ผู้รับสารไม่ได้เพียงรับรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ยังสามารถเข้าใจว่าเหตุการณ์นั้นมีความหมายอย่างไรต่อชีวิตของผู้คน



ซึ่งเป็นคุณค่าที่ข่าวเชิงข้อมูลเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถสื่อสารได้ (Boynton, 2005; Harrington & Sager, 2012; Kramer & Call, 2007; Hart, 2011)

นอกจากนี้ แม้ว่าวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์และวารสารศาสตร์เชิงเล่าเรื่องต่างให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดประสบการณ์ของมนุษย์ผ่านการเล่าเรื่อง แต่ทั้งสองแนวทางมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วารสารศาสตร์เชิงเล่าเรื่องมุ่งใช้โครงสร้างเรื่องเล่าเพื่ออธิบายเหตุการณ์อย่างเป็นลำดับและสร้างความเข้าใจผ่านบริบทของเรื่องราว ขณะที่วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ใช้ภาษา กวี จังหวะ และภาพพจน์เป็นกลวิธีในการสื่อความหมายและอารมณ์ของเหตุการณ์ โดยยังคงยึดมั่นในข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบ ดังนั้น ความแตกต่างของทั้งสองแนวทางจึงไม่ได้อยู่ที่เป้าหมายของการเล่าเรื่อง หากอยู่ที่รูปแบบการสื่อสารและวิธีการสร้างความหมายแก่ผู้รับสาร

ในขณะที่วารสารศาสตร์เชิงวรรณกรรมให้ความสำคัญกับการใช้เทคนิคทางวรรณศิลป์เพื่อสร้างความลุ่มลึกของเรื่องเล่าจากเหตุการณ์จริง วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์กลับย่อรูปการเล่าเรื่องให้กระชับและใช้ภาษากวีเป็นเครื่องมือหลักในการถ่ายทอดประสบการณ์ของมนุษย์ จึงเหมาะกับบริบทของสื่อดิจิทัลที่ผู้รับสารต้องการการสื่อสารที่กระชับแต่ยังคงความลึกทางความหมาย ด้วยเหตุนี้ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงอาจถูกมองว่าเป็นวิวัฒนาการอีกแนวทางหนึ่งของการเล่าเรื่องเชิงวารสารศาสตร์ที่ปรับตัวให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์สื่อร่วมสมัย โดยยังรักษาหลักการพื้นฐานของวิชาชีพไว้ได้

ดังนั้น วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงควรถูกมองว่าเป็นการพัฒนาวิธีการเล่าเรื่องภายใต้หลักจริยธรรมของวารสารศาสตร์ มากกว่าจะเป็นการละทิ้งอุดมการณ์วิชาชีพ ความเป็นภววิสัยในบริบทนี้จึงไม่ใช่การปฏิเสธอารมณ์หรือประสบการณ์ของมนุษย์ แต่เป็นการสร้างสมดุลระหว่างความถูกต้องของข้อเท็จจริง (Factual Accuracy) กับความจริงเชิงมนุษย์ธรรม (Human Truth) เพื่อให้ข่าวสามารถทำหน้าที่ทั้งการให้ข้อมูล การสร้างความเข้าใจ และการส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจในสังคมประชาธิปไตยได้พร้อมกัน



วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในฐานะรูปแบบเฉพาะของวารสารศาสตร์

แม้ว่าวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จะใช้ภาษาากวีเป็นเครื่องมือหลักในการเล่าเรื่อง แต่ไม่ได้หมายความว่างานลักษณะนี้จะเป็นเพียงบทกวีหรือวรรณกรรมในความหมายทั่วไป ความแตกต่างสำคัญอยู่ที่จุดมุ่งหมายและกระบวนการสร้างความรู้ วรรณกรรมและกวีนิพนธ์สามารถเกิดจากจินตนาการ ประสบการณ์ส่วนตัว หรือการสร้างโลกสมมติ ขณะที่วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ยังคงตั้งอยู่บนข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบตามกระบวนการวารสารศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ การตรวจสอบเอกสาร หรือการยืนยันข้อมูลจากหลายแหล่ง กวีนิพนธ์จึงทำหน้าที่เป็นรูปแบบของการนำเสนอมากกว่าจะเป็นแหล่งกำเนิดของข้อเท็จจริง

เมื่อเปรียบเทียบกับสารคดีเชิงข่าว (Documentary Journalism) และวารสารศาสตร์เชิงเล่าเรื่อง (Narrative Journalism) จะพบว่าทั้งสามรูปแบบมีจุดร่วมคือการใช้เรื่องเล่าเพื่ออธิบายความจริงของเหตุการณ์ แต่แตกต่างกันในระดับของภาษาและการสื่อสารอารมณ์ สารคดีเชิงข่าวมุ่งสร้างความเข้าใจผ่านการบันทึกข้อเท็จจริงอย่างละเอียด การใช้ภาพ เสียง เอกสาร และคำบอกเล่าของแหล่งข่าว เพื่ออธิบายเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ ขณะที่วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ใช้ภาษาากวี ภาพพจน์ และจังหวะของภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความหมายเชิงอารมณ์ของเหตุการณ์ โดยยังคงยึดมั่นในข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบ ดังนั้น ความแตกต่างสำคัญไม่ได้อยู่ที่ความน่าเชื่อถือของข้อมูล หากอยู่ที่วิธีการสร้างประสบการณ์และความหมายให้แก่ผู้รับสาร ซึ่งทำให้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์สามารถสื่อสารประเด็นสาธารณะที่ซับซ้อนผ่านรูปแบบที่กระชับ แต่ยังคงความลึกทางอารมณ์และจริยธรรมของการรายงานข่าว ดังนั้น จุดเด่นของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงไม่ใช่การแทนที่ข้อเท็จจริงด้วยอารมณ์ หากแต่เป็นการขยายการรับรู้ของผู้รับสารให้เข้าใจทั้งข้อเท็จจริงและมิติทางมนุษยธรรมของเหตุการณ์ไปพร้อมกัน (Kramer & Call, 2007; Hart, 2011)



ในอีกด้านหนึ่ง วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ยังแตกต่างจากบทความแสดงความคิดเห็น (Opinion Journalism) แม้ว่าทั้งสองรูปแบบจะสะท้อนมุมมองของผู้เขียน แต่บทความแสดงความคิดเห็นมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอข้อโต้แย้ง สนับสนุน หรือคัดค้านประเด็นสาธารณะผ่านเหตุผลและการตีความ ขณะที่วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ไม่ได้มุ่งชี้้นำให้อ่านเห็นด้วยกับจุดยืนใดเป็นพิเศษ หากแต่เปิดพื้นที่ให้ผู้รับสารรับรู้ประสบการณ์ของผู้คนและสร้างการตีความด้วยตนเอง กวีนิพนธ์จึงไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของการโน้มน้าว หากเป็นเครื่องมือของการทำความเข้าใจและการสร้างความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)

วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์อาจถูกเข้าใจผิดว่าเป็นบทความแสดงความคิดเห็น (Opinion Journalism) เนื่องจากต่างใช้ภาษาที่สะท้อนอารมณ์และการตีความของผู้เขียน อย่างไรก็ตาม ทั้งสองแนวทางมีความแตกต่างในระดับของหลักการวิชาชีพ บทความแสดงความคิดเห็นเปิดโอกาสให้ผู้เขียนแสดงจุดยืน การวิเคราะห์ หรือข้อเสนอเชิงคุณค่าโดยอาศัยเหตุผลและหลักฐานประกอบ ขณะที่วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ไม่ได้มุ่งโน้มน้าวให้ผู้รับสารเห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้เขียน หากมุ่งถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้คนผ่านภาษากวีบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ได้รับการตรวจสอบและจริยธรรมวิชาชีพ ดังนั้นแม้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จะใช้ภาษาเชิงศิลป์และมีพลังทางอารมณ์ แต่จุดมุ่งหมายหลักยังคงเป็นการสื่อสารความจริงของเหตุการณ์และสร้างความเข้าใจต่อประเด็นสาธารณะ มากกว่าการแสดงความคิดเห็นหรือการชี้นำทัศนคติของผู้รับสาร

วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์สามารถนิยามได้ว่าเป็นรูปแบบของวารสารศาสตร์ที่ยังคงรักษาหลักการพื้นฐานของวิชาชีพ ได้แก่ การตรวจสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และจริยธรรมของการรายงานข่าว แต่เลือกใช้กวีนิพนธ์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความจริงเชิงมนุษยธรรม ด้วยเหตุนี้ สิ่งที่ทำให้งานลักษณะนี้เป็นวารสารศาสตร์ ไม่ใช่รูปแบบของภาษา หากคือมาตรฐานของกระบวนการผลิตข่าวและพันธกิจในการรับใช้ประโยชน์สาธารณะนั่นเอง



ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์กับรูปแบบการเล่าเรื่องแนวนอื่น ๆ

ประเด็นเปรียบเทียบ	Verse Journalism	Literary Journalism	Narrative Journalism	Documentary Journalism	Opinion Journalism
ฐานของเนื้อหา	ข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบทางวารสารศาสตร์	ข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบและมีการรายงานเชิงลึก	ข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบโดยถ่ายทอดผ่านเรื่องเล่า	ข้อเท็จจริงและหลักฐานเชิงประจักษ์	ความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้งของผู้เขียน
รูปแบบภาษา	ภาษาที่วิจิตรภาพพจน์และสัญลักษณ์	ภาษาเชิงวรรณกรรม	ภาษาเชิงวรรณกรรม	ภาษาเชิงวรรณกรรม	ภาษาการแสดงความคิดเห็น
จุดมุ่งหมาย	สื่อสารข้อเท็จจริงและอารมณ์ความรู้สึกต่อประสบการณ์มนุษย์	เล่าเรื่องเชิงลึก	สร้างความเข้าใจผ่านการเล่าเรื่อง	นำเสนอข้อเท็จจริงผ่านสารคดี	เสนอจุดยืนหรือวิพากษ์
การตรวจสอบข้อมูล	ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมาตรฐานวารสารศาสตร์	ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมาตรฐานวารสารศาสตร์	ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมาตรฐานวารสารศาสตร์	ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมาตรฐานวารสารศาสตร์	ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมาตรฐานวารสารศาสตร์
บทบาทผู้เขียน	นักข่าวในฐานะพยาน (Witness)	นักเล่าเรื่อง	นักเล่าเรื่องที่จัดโครงสร้างเรื่องราวจากข้อเท็จจริง	ผู้บันทึกข้อเท็จจริง	ผู้แสดงความคิดเห็น
ผลลัพธ์	ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจ	ความเข้าใจเชิงลึก	ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร	ความรู้เชิงข้อเท็จจริง	การโน้มน้าวหรืออภิปราย
แก่นความเป็นวารสารศาสตร์	ยึดหลักการตรวจสอบข้อเท็จจริงจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ แม้ใช้ภาษาที่วิจิตร	ยึดหลักการวารสารศาสตร์ โดยใช้เทคนิคทางวรรณกรรม	ยึดข้อเท็จจริง แต่ใช้การเล่าเรื่องเป็นกลวิธี	ยึดข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ	ยึดข้อเท็จจริง แต่ไม่จำเป็นต้องยึดหลักความเป็นกลาง
จริยธรรมวิชาชีพ	★★★★★	★★★★☆	★★★★☆	★★★★★	★★☆☆☆

หมายเหตุ: ระดับดาวสะท้อนการเปรียบเทียบเชิงแนวคิดจากการสังเคราะห์วรรณกรรม ไม่ใช้การประเมินเชิงปริมาณ



วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์กับคุณค่าทางการศึกษา

การผสมระหว่างข่าวและบทกวีมีคุณค่าทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซึ่งต้องการเครื่องมือการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) โครงการอย่าง *Fighting Words* ของ Pulitzer Center ในสหรัฐอเมริกา ได้ประยุกต์ใช้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เพื่อเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้ตีความข่าวสารผ่านประสบการณ์ส่วนตัว พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองผ่านบทกวี (Pulitzer Center, 2023) แนวทางนี้ช่วยให้ผู้เรียนไม่เพียงอ่านข่าว แต่รู้สึกและคิดทบทวนกับข่าวอย่างลึกซึ้ง จนเกิดการเชื่อมโยงระหว่างโลกภายนอกกับโลกภายใน ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) (Carey, 1989/2009)

ในแง่ของกระบวนการเรียนการสอน การใช้กวีนิพนธ์ควบคู่กับการวิเคราะห์ข่าวสาร ยังช่วยปลูกฝังทักษะสำคัญหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การมองเห็นความหลากหลายทางมุมมอง (Perspective-taking) และการฝึกความเข้าใจผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง (Empathy) ซึ่งเป็นทักษะแกนกลางของพลเมืองในศตวรรษที่ 21 การให้ผู้เรียนได้เขียนบทกวีที่สะท้อนเหตุการณ์ข่าว เช่น ความรุนแรงทางเชื้อชาติ ภัยพิบัติ หรือการเคลื่อนไหวทางสังคม ไม่เพียงพัฒนาทักษะด้านภาษาเท่านั้น แต่ยังเป็นการบ่มเพาะจิตสำนึกทางสังคมอย่างมีพลัง ด้วยเหตุนี้ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงไม่ใช่เพียงงานศิลปะหรือการทดลองเชิงวรรณกรรม แต่เป็นเครื่องมือการศึกษาที่เสริมสร้างทั้งความรู้และหัวใจไปพร้อมกัน

การคืนหัวใจให้การรายงานข่าว

การคืนหัวใจให้การรายงานข่าวไม่ได้หมายถึงการลดทอนมาตรฐานวิชาชีพของวารสารศาสตร์ ตรงกันข้าม มันคือการฟื้นฟูแก่นแท้ของวารสารศาสตร์ในฐานะการเล่าเรื่องของมนุษย์ให้มนุษย์ฟัง การมุ่งเน้นเพียงความเร็ว ความเป็นกลาง ข้อเท็จจริง หรือการแข่งขันโดยพาดหัวยั่วให้คลิก (Clickbait)



เพื่อยอดคลิก ทำให้สื่อกระแสหลักจำนวนไม่น้อยค่อย ๆ ห่างไกลจากการกิจดั้งเดิมของตน นั่นคือการเชื่อมโยงสังคมผ่านเรื่องราวที่มีความหมายและมีพลังทางอารมณ์ (Gillmor, 2010; Ward, 2010b) แนวคิด เช่น วารสารศาสตร์เชิงอัลกอริทึม (Algorithmic Journalism) ซึ่งเน้นการผลิตเนื้อหาตามแนวโน้มความสนใจในโลกออนไลน์ ยิ่งตอกย้ำการมองข่าวเป็นสินค้า มากกว่าจะเป็นการรับรู้ร่วม (Shared Understanding) ของมนุษย์ในสังคมเดียวกัน (Molyneux & McGregor, 2021)

หากข่าวไม่อาจทำให้ผู้รับสารรู้สึกได้ ไม่ว่าจะเป็นความเจ็บปวด ความเห็นใจ ความโกรธ หรือแม้แต่ตั้งคำถามกับความยุติธรรม ข่าวนั้นอาจไม่มีความหมายมากไปกว่าข้อมูลที่กลวงเปล่า นักวิชาการอย่าง James Carey (1989/2009) เสนอว่าวารสารศาสตร์ไม่ควรถูกมองว่าเป็นเพียงการส่งผ่านข้อมูล (Transmission of Information) แต่ควรเป็นพิธีกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural Ritual) ที่หล่อหลอมความเข้าใจร่วมในสังคม ข่าวจึงต้องไม่เพียงบอกว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ยังต้องเปิดพื้นที่ให้ผู้คนได้รู้สึกและใคร่ครวญต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ด้วยการคืนหัวใจให้ข่าว ไม่ใช่การลดวิชาชีพ แต่คือการฟื้นคุณค่าเดิมของวารสารศาสตร์ในฐานะเครื่องมือของมนุษยธรรมและประชาธิปไตย

แม้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จะได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในฐานะทางเลือกของวารสารศาสตร์ยุคดิจิทัล แต่มันไม่ใช่คำตอบเดียวของอนาคตข่าวสาร หากแต่เป็นหนึ่งในหลายแนวทางของ Slow Journalism หรือวารสารศาสตร์เชิงใคร่ครวญที่เสนอให้เรากลับมาฟังเสียงของเรื่องราวอย่างลึกซึ้ง ช้า ๆ และเต็มไปด้วยรายละเอียด (Le Masurier, 2015) จุดร่วมสำคัญของวารสารศาสตร์รูปแบบนี้อยู่ที่ความใส่ใจในรายละเอียด เสียงของผู้ถูกกดทับ และการคืนศักดิ์ศรีให้แก่มนุษย์ในข่าว ไม่ว่าจะเป็นผ่านสารคดี การเล่าเรื่องเชิงภาพ หรือภาษากวี ที่ไม่จำเป็นต้องเรียงตรงตามหลักการรายงาน แต่สามารถเปี่ยมด้วยพลังของความรู้สึกร่วมในความจริงในอีกระดับ (Boynton, 2005; Harrington & Sager, 2012)



การใช้กวีนิพนธ์ในข่าวจึงไม่ใช่เพียงการตกแต่งเนื้อหา แต่คือการเปลี่ยนแปลงวิธีเล่าเรื่องโดยมีหัวใจของมนุษย์เป็นศูนย์กลาง แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวทางของวารสารศาสตร์เชิงเล่าเรื่องและวารสารศาสตร์เชิงวรรณกรรมที่เห็นว่าความจริงในข่าวไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดผ่านภาษาข่าวเพียงอย่างเดียว แต่สามารถเล่าได้ผ่านศิลปะ วรรณกรรม และบทกวี ซึ่งเข้าถึงความรู้สึกและจริยธรรมของผู้รับสารได้ดีกว่า (Boynton, 2005; Harrington & Sager, 2012)

กิจกรรมลักษณะนี้ไม่เพียงสร้างพื้นที่ให้แก่คนชายขอบ แต่ยังเสริมสร้างทักษะพลเมือง (Civic Skills) และการสื่อสารเชิงมนุษยธรรมซึ่งระบบการศึกษาหรือสื่อกระแสหลักอาจละเลย การสนับสนุนแนวทางวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงควรเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาสื่อพลเมือง (Civic Media) และวารสารศาสตร์เชิงศิลป์ (Artistic Journalism) ที่เน้นความหลากหลายทางเสียงและมุมมองการรายงานข่าวในระยะยาว (Hess & Waller, 2017) การบ่มเพาะพื้นที่ดังกล่าวในระดับเยาวชนและชุมชนจะช่วยสร้างวัฒนธรรมข่าวที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง

ท้ายที่สุด การคืนหัวใจให้การรายงานข่าวไม่ใช่แค่การเปลี่ยนรูปแบบของการเขียนหรือการใช้ภาษากวีเป็นเทคนิคใหม่ แต่คือการเปลี่ยนท่าทีต่อความจริง จากสิ่งที่จะต้องควบคุม จัดหมวดหมู่ หรือวัดผล ไปสู่สิ่งที่เราต้องรู้สึก เข้าใจ และแบกรับร่วมกัน ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Carey, 1989/2009) ข่าวไม่ควรเป็นเพียงภาษาของข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่ควรเป็นสะพานที่เชื่อมโยงมนุษย์เข้าหากันผ่านความรู้สึกร่วม (Shared Affect) และความรับผิดชอบร่วม (Shared Responsibility) ในโลกที่ความเป็นมนุษย์กำลังถูกทำให้เป็นกลางและกลวงเปล่าไปกับข้อมูลมหาศาล

วิธีการ แนวปฏิบัติ และอนาคตของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์

วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์คือแนวทางการสื่อสารข่าวสารที่ผสมผสานข้อเท็จจริงเข้ากับภาษากวี เป็นเครื่องมือหลักในการเล่าเรื่องข่าวอย่างลึกซึ้งทั้ง



ด้านข้อมูลและอารมณ์ความรู้สึก แนวทางนี้ไม่ได้ทดแทนวารสารศาสตร์แบบดั้งเดิม แต่เติมเต็มสิ่งที่การรายงานข่าวแบบดั้งเดิมอาจจะหายไป นั่นคือ มิติของมนุษยธรรม ความเห็นอกเห็นใจ และเสียงของผู้ถูกกดทับ

วิธีการทำวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เริ่มต้นจาก (1) การเลือกประเด็นข่าวที่มีมิติเชิงมนุษย์และอารมณ์สูง เช่น ความรุนแรง ความสูญเสีย การลี้ภัย หรือประเด็นทางสิทธิมนุษยชน (2) จากนั้นผู้เขียนต้องทำการสืบค้นข้อมูลเชิงลึกด้วยกระบวนการวารสารศาสตร์ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การตรวจสอบข้อมูล และการยืนยันแหล่งข่าว เพื่อให้เนื้อหาที่ใช้ในบทกวีมีความถูกต้องทางข้อเท็จจริง (3) เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเลือกรูปแบบทางกวีที่เหมาะสมในการเล่าเรื่อง อาจเป็นกลอนเปล่า (Free Verse) กลอนบรรยาย (Narrative Poem) หรือกวีพูดสด (Spoken Word) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของประเด็นและผู้รับสาร

ลำดับเหตุการณ์ในข่าวยังคงสำคัญ แม้จะใช้ภาษากวี ผู้เขียนต้องพิจารณาว่าจะเริ่มต้นด้วยสถานที่ใด มีใครคือตัวละครหลักของเรื่องราว ค่อย ๆ เล่าเรื่องแบบค่อยเป็นค่อยไป หรือจะใช้ภาพสัญลักษณ์เชิงเปรียบเทียบเพื่อกระตุ้นความรู้สึก สิ่งสำคัญในวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ไม่ใช่เพียงการเขียนให้ไพเราะ แต่ต้องมีการจัดวางจังหวะของอารมณ์อย่างมีศิลปะ และยังคงยึดถือจริยธรรมของวารสารศาสตร์ เช่น การเคารพต่อผู้ให้ข้อมูล การระบุแหล่งที่มา และการไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

ตัวอย่างวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในบริบทสื่อร่วมสมัย

ตัวอย่างวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ที่มีพลัง เช่น โครงการ *Poets Reading the News* ในสหรัฐอเมริกา เป็นโครงการที่เปิดพื้นที่ให้นักกวีร่วมสมัยได้เขียนบทกวีเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น เหตุกราดยิง การลอบสังหาร และวิกฤตสภาพภูมิอากาศ (Poets Reading the News, n.d.; The Peace Studio, 2022) โดยแสดงให้เห็นว่า วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ไม่ได้ทำหน้าที่แทนการรายงานข่าว หากแต่ทำหน้าที่เป็นขั้นที่สองของการสื่อสาร (Second



Layer of Communication) กล่าวคือ หลังจากสาธารณชนได้รับข้อเท็จจริงจากข่าวแล้ว บทกวีทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อเท็จจริงเหล่านั้นเข้ากับประสบการณ์ความทรงจำ และอารมณ์ของผู้คน ตัวอย่างเช่น บทกวีที่มีชื่อว่า *A Poem for Pulse* ซึ่งเขียนขึ้นภายหลังเหตุการณ์ยิงที่ไนต์คลับที่มีชื่อว่า Pulse เมืองออร์แลนโด สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน ปี 2016 ซึ่งมีผู้เสียชีวิต 49 คน โดยไม่ได้รายงานจำนวนผู้เสียชีวิตหรือรายละเอียดของเหตุการณ์เข้ากับข่าว แต่ใช้จังหวะของการหายใจ ภาพของความเจ็บ และถ้อยคำที่เว้นช่วงเพื่อสื่อถึงความหวาดกลัว การสูญเสีย และการดำรงอยู่ของผู้รอดชีวิต

นอกจากนี้ ผู้เขียนบทกวีนี้มุ่งถ่ายทอดผลกระทบทางอารมณ์และความรู้สึกของชุมชน LGBTQ+ ผ่านประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียนที่เพิ่งจบคนรักที่บ้านในคืนก่อนเกิดเหตุ การเชื่อมโยงระหว่างจุดแห่งความรักกับความรุนแรงจากความเกลียดชัง ทำให้ผู้อ่านตระหนักว่า การแสดงความรักซึ่งควรเป็นเรื่องธรรมดา กลับกลายเป็นเหตุให้บางคนตกเป็นเป้าของความรุนแรง บทกวีจึงสะท้อนทั้งความโศกเศร้า ความหวาดกลัว และการต่อต้านการเลือกปฏิบัติ พร้อมยืนยันว่าความรักไม่อาจถูกทำลายด้วยความรุนแรง แม้กระสุนจะคร่าชีวิตผู้คนได้ แต่ไม่อาจทำลายศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ได้ บทกวีนี้จึงทำให้ผู้รับสารไม่ได้เพียงรับรู้ที่เกิดอะไรขึ้น แต่เข้าใจว่าเหตุการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร ซึ่งเป็นมิติที่การรายงานข่าวเชิงข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถถ่ายทอดได้ (The Peace Studio, 2022; Poets Reading the News, n.d.)

อีกตัวอย่างที่น่าสนใจคือ *The New Verse News* ซึ่งนำเสนอบทกวีเกี่ยวกับข่าวสารรายวัน เช่น การลี้ภัยสิทธิการทำแท้งในสหรัฐอเมริกา หรือ สงครามในยูเครน โดยบทกวีที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์และสื่อสังคมสามารถดึงดูดผู้อ่านรุ่นใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (The New Verse News, n.d.) ความน่าสนใจของ *The New Verse News* อยู่ที่การยืนยันว่า กวีนิพนธ์สามารถดำรงอยู่ร่วมกับมาตรฐานวิชาชีพของวารสารศาสตร์ได้ เนื้อหาทุกชิ้นอ้างอิงเหตุการณ์ที่สามารถตรวจสอบได้จากแหล่งข่าวจริง แต่เลือกใช้ภาษาบทกวีเป็นรูปแบบของการนำเสนอมากกว่าการสร้างข้อเท็จจริงใหม่ ส่งผลให้บทกวีทำหน้าที่ตีความ



ความหมายของเหตุการณ์มากกว่าการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ กรณีศึกษานี้จึงสะท้อนว่า สิ่งที่ทำให้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เป็นวารสารศาสตร์ ไม่ใช่รูปแบบของภาษา หากคือกระบวนการตรวจสอบข้อมูลและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

ผลลัพธ์สำคัญของการทำวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์คือการเปิดพื้นที่ใหม่ของการสื่อสารซึ่งทำให้ผู้คนรู้สึกได้ ไม่ใช่เพียงรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เป็นการค้นศักดิ์ศรีให้กับเรื่องเล่าของมนุษย์ในข่าว และกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางอารมณ์และจริยธรรมของสาธารณชน งานวิจัยของ Pulitzer Center (2023) ระบุว่าในโครงการ *Fighting Words* นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ได้ฝึกเขียนบทกวีข่าวมีแนวโน้มที่จะเข้าใจเนื้อหาข่าวลึกซึ้ง และสามารถวิเคราะห์มิติทางสังคมของข่าวได้มากกว่าผู้เรียนที่ใช้วิธีการสรุปเนื้อหาแบบเดิม นอกจากนี้ยังพบว่าวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ช่วยเปิดพื้นที่ให้แก่เสียงของผู้ที่มักถูกละเลยในข่าว เช่น ผู้หญิง ชาวพื้นเมือง หรือกลุ่ม LGBTQ+ เพราะกวีนิพนธ์เปิดโอกาสให้พวกเขาสื่อสารประสบการณ์ในแบบของตนเอง โดยไม่ต้องยึดติดกับการรายงานข่าวแบบดั้งเดิม (Forché, 1993)

สำหรับผู้สนใจเริ่มต้นทำวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ควรยึดหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) ความถูกต้องของข้อมูล (2) ความลึกของอารมณ์ (3) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และ (4) ความเคารพต่อผู้เกี่ยวข้องในเรื่องเล่า การฝึกฝนอย่างต่อเนื่องในการอ่านข่าว สัมภาษณ์แหล่งข่าว และฝึกเขียนบทกวีที่มีจังหวะและภาพที่ชัดเจน เป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเติบโตในฐานะผู้ผลิตวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ ผู้เขียนควรเข้าใจกลไกของวารสารศาสตร์เช่นเดียวกับนักข่าว และในขณะเดียวกัน ต้องมีความเข้าใจในศิลปะของกวีนิพนธ์ รวมถึงสามารถสังเคราะห์สองสิ่งเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน

อีกปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจไปสู่ความสำเร็จคือการรู้จักผู้ฟังและเลือกช่องทางการเผยแพร่ที่เหมาะสม เช่น การใช้สื่อสังคม เช่น YouTube หรือกิจกรรมการแสดงบทกวีด้วยวาจา (Spoken Word) ในชุมชน เพื่อให้ข่าวในรูปแบบกวีนิพนธ์เข้าถึงผู้คนได้กว้างขึ้น การทำงานแบบข้ามสาขา (Interdisciplinary



Collaboration) ระหว่างนักข่าว นักเขียน และนักกวี สามารถใช้กระบวนการทำงานร่วมกันแบบทีม เพื่อให้ได้งานที่มีทั้งความลึกของข้อมูลและพลังของภาษาศิลป์ได้ องค์กรสื่อ คณะนิเทศศาสตร์ และภาคประชาสังคม สามารถมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ โดยให้ทุน อบรม และสร้างพื้นที่เผยแพร่ที่มีคุณภาพ

ในอนาคต วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ควรมีการออกแบบเครื่องมือวัดผลทางสังคมที่ไม่ใช่แค่ยอดวิวหรือยอดคลิก แต่รวมถึงความเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร อีกทั้งยังจำเป็นต้องพัฒนาแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ โดยเฉพาะในประเด็นการเล่าเรื่องของผู้ถูกระทำ และการตีความเหตุการณ์ในลักษณะที่ไม่ซ้ำเติมผู้ประสบเหตุ บทสรุปสำคัญคือ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์คือการคืนหัวใจให้กับการรายงานข่าว ไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนภาษาหรือรูปแบบ แต่คือการตั้งคำถามใหม่ต่อหน้าที่ของวารสารศาสตร์ในโลกยุคข้อมูลล้นเกิน หน้าที่ที่ไม่ได้มีเพียงการให้รู้ แต่คือการทำให้รู้สึกร่วม และเข้าใจในฐานะมนุษย์ร่วมสังคม

ตารางที่ 2 เหตุผลการจัดทำวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์

ประเภทข่าว	เหตุผลการจัดทำวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์
เหตุการณ์ภัย	มีมิติความสูญเสียของมนุษย์สูง
ผู้ลี้ภัย	มีเรื่องราวส่วนบุคคลที่ถูกกดทับ
ภัยพิบัติ	มีประสบการณ์ร่วมของชุมชนที่ได้รับความเสียหาย
Climate Change	มีผลกระทบยาวต่อชีวิตผู้คน
สิทธิมนุษยชน	ต้องการทำให้เสียงของผู้ถูกกดทับได้รับการรับฟัง
ข่าวอุบัติเหตุ	ต้องการคืนศักดิ์ศรีแก่ผู้สูญเสีย

การใช้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในเหตุการณ์ที่มีความเข้มข้นของประสบการณ์มนุษย์ (Intensity of Human Experience) สูง ไม่ว่าจะเป็น สงคราม ภัยพิบัติ ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน หรือวิกฤตสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์



เหล่านี้มีลักษณะร่วมคือ แม้ข้อเท็จจริงจะสามารถอธิบายได้ด้วยข้อมูลเชิงสถิติ แต่ผลกระทบต่อชีวิต ความทรงจำ และศักดิ์ศรีของผู้คนจำเป็นต้องอาศัยการเล่าเรื่องที่เปิดพื้นที่ให้ผู้รับสารได้ทำความเข้าใจในระดับอารมณ์และจริยธรรม ด้วยเหตุนี้ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงไม่ใช่ทางเลือกแทนการรายงานข่าว หากเป็นการขยายขอบเขตของวารสารศาสตร์ให้สามารถสื่อสารความจริงเชิงมนุษยธรรมควบคู่ไปกับความจริงเชิงข้อเท็จจริงได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทสรุป: กรอบแนวคิดของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์

จากการสังเคราะห์วรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดวารสารศาสตร์เชิงมนุษยธรรม (Human-centered Journalism) วารสารศาสตร์เชิงเล่าเรื่อง (Narrative Journalism) บทกวีในฐานะพยาน (Poetry of Witness) และหลักจริยธรรมของวารสารศาสตร์ (Journalism Ethics) ผู้เขียนพบว่า วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญร่วมกัน 5 ประการ จึงพัฒนาเป็น กรอบแนวคิดของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ หรือ The Verse Journalism Framework โดยกรอบแนวคิดนี้ช่วยอธิบายองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การใช้ภาษาสามารถดำรงอยู่ภายใต้หลักการของวารสารศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนรูปแบบภาษา แต่เป็นกระบวนการสื่อสารที่เชื่อมโยงข้อเท็จจริง ประสบการณ์ของมนุษย์ จริยธรรมวิชาชีพ และการสร้างความเข้าใจของสาธารณชนเข้าด้วยกัน แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Peters (1999) ซึ่งเสนอว่า การสื่อสารไม่ได้เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นกระบวนการเผยแพร่ความหมาย (Dissemination) และการเป็นพยานต่อประสบการณ์ของมนุษย์ (Witnessing) ดังนั้น วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงไม่ได้มีหน้าที่เพียงถ่ายทอดข้อเท็จจริง หากยังทำหน้าที่สื่อสารความหมายของเหตุการณ์และประสบการณ์ของผู้คนควบคู่กันไป

องค์ประกอบแรก คือ Verified Facts (ข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบ) ซึ่งเป็นรากฐานของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ ไม่ว่าผู้เขียนจะใช้



ภาษาทวิหรือเทคนิคการเล่าเรื่องในรูปแบบใด ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง การยืนยันแหล่งข่าว และการตรวจสอบความถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพวารสารศาสตร์ หลักการดังกล่าวทำให้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์แตกต่างจากเนื้อหาที่ผู้รับสารสร้างขึ้น (User-generated Content: UGC) ซึ่งอาจอาศัยประสบการณ์ส่วนบุคคลโดยไม่ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่สอง คือ **Human Experience (ประสบการณ์ของมนุษย์)** ซึ่งเป็นแกนของการเล่าเรื่อง วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์มุ่งถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้สึก คักดีศรี และเสียงของผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ มากกว่าการรายงานเพียงตัวเลขหรือข้อเท็จจริงเชิงสถิติ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของ Wahl-Jorgensen (2020) ที่มองว่า วารสารศาสตร์ไม่ได้เป็นเพียงกระบวนการถ่ายทอดข้อเท็จจริง แต่ยังเกี่ยวข้องกับการจัดการอารมณ์ การเล่าเรื่อง และการสร้างความผูกพันระหว่างผู้รับสารกับประเด็นสาธารณะ การสื่อสารข่าวจึงไม่ได้วัดคุณค่าเพียงจากความถูกต้องของข้อมูล หากรวมถึงความสามารถในการทำให้ผู้รับสารเข้าใจประสบการณ์ของผู้อื่นที่อยู่ภายในเหตุการณ์ด้วย แนวคิดนี้สอดคล้องกับบทกวีในฐานะพยานที่มองว่านักข่าวและกวีต่างทำหน้าที่เป็นพยานต่อความทุกข์ ความสูญเสีย และความอยุติธรรมของมนุษย์ โดยพยายามรักษาความจริงเชิงประสบการณ์ควบคู่ไปกับความจริงเชิงข้อเท็จจริง Human Experience จึงเป็นแกนกลางที่เชื่อมโยงข้อเท็จจริงกับการสร้าง Public Empathy ภายใน The Verse Journalism Framework

องค์ประกอบที่สาม คือ **Poetic Expression (การสื่อสารผ่านภาษาทวิ)** ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลวิธีในการนำเสนอ ไม่ใช่แหล่งกำเนิดของข้อเท็จจริง ภาพพจน์ จังหวะภาษา อุปมาอุปไมย และสัญลักษณ์ ถูกนำมาใช้เพื่อสื่อสารประสบการณ์ที่ยากจะอธิบายด้วยภาษาข่าวแบบดั้งเดิม กวีนิพนธ์จึงทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อเท็จจริงกับอารมณ์ของมนุษย์ โดยไม่ละทิ้งความถูกต้องของข้อมูล



องค์ประกอบที่สี่ คือ **Ethical Journalism (จริยธรรมวิชาชีพ)** ซึ่งทำหน้าที่กำกับการใช้กวีนิพนธ์ไม่ให้กลายเป็นเครื่องมือของการบิดเบือนข้อเท็จจริงหรือการโฆษณาชวนเชื่อ นักข่าวยังคงต้องยึดหลักความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ความโปร่งใสในการตรวจสอบข้อมูล การเคารพศักดิ์ศรีของแหล่งข่าว และการไม่นำเสนอเนื้อหาที่ซ้ำเติมผู้ได้รับผลกระทบ จริยธรรมจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์แตกต่างจากการใช้บทกวีเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือสนับสนุนอุดมการณ์ทางการเมืองเพียงฝ่ายเดียว

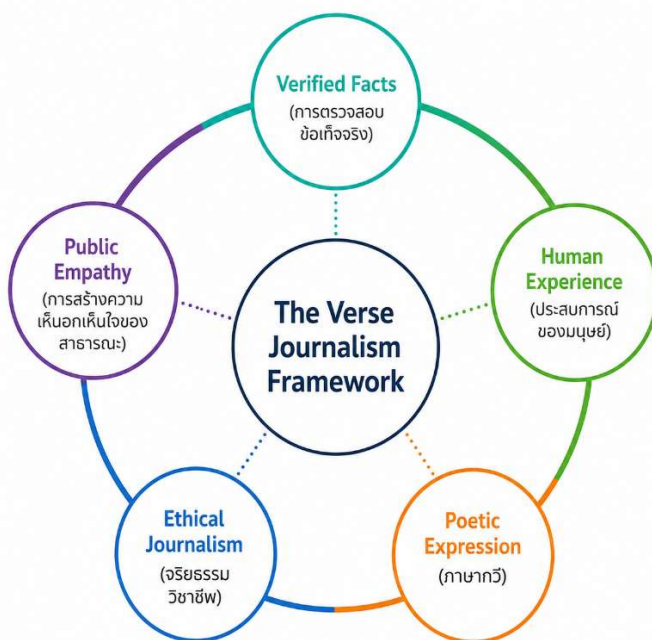
องค์ประกอบสุดท้าย คือ **Public Empathy (การสร้างความเห็นอกเห็นใจของสาธารณะ)** ซึ่งถือเป็นผลลัพธ์ที่สำคัญของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ ผู้รับสารไม่ได้เพียงรับรู้ที่เกิดอะไรขึ้น แต่ยังเข้าใจว่าผู้คนภายในเหตุการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และเหตุการณ์ดังกล่าวมีความหมายต่อสังคมอย่างไร การสร้างความเห็นอกเห็นใจในที่นี้ไม่ใช่การชักจูงให้เห็นด้วยกับจุดยืนของนักข่าว หากเป็นการเปิดพื้นที่ให้สาธารณชนตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต ความเป็นมนุษย์ และความรับผิดชอบร่วมกันในฐานะพลเมืองประชาธิปไตย นอกจากนี้ การสร้างความเห็นอกเห็นใจของสาธารณะไม่ใช่การชักจูงทางอารมณ์ หากเป็นผลลัพธ์ของการสื่อสารที่ตั้งอยู่บนข้อเท็จจริงและการเคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์

มิติของความเห็นอกเห็นใจของสาธารณะ (Public Empathy) ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Peters (1999) ที่เสนอว่า การสื่อสารไม่ได้เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพียงอย่างเดียว หากยังเป็นกระบวนการเผยแพร่ความหมายและการเป็นพยานต่อประสบการณ์ของมนุษย์ (Witnessing) ในพื้นที่สาธารณะ ด้วยเหตุนี้ วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงบอกว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ยังช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของเหตุการณ์ผ่านประสบการณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจในสังคม (Peters, 1999)

ดังนั้น The Verse Journalism Framework จึงเสนอให้มองว่าวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เป็นกระบวนการสื่อสารที่เชื่อมโยงข้อเท็จจริงที่ผ่าน



การตรวจสอบเข้ากับประสบการณ์ของมนุษย์ผ่านภาษากวีภายใต้จริยธรรมวิชาชีพเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจของสาธารณะ กรอบแนวคิดนี้ช่วยอธิบายว่า สิ่งที่ทำให้วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ยังคงเป็นวารสารศาสตร์ ไม่ใช่รูปแบบของภาษา หากคือกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และพันธกิจในการสื่อสารความจริงของมนุษย์อย่างรอบด้าน



ภาพที่ 1: The Verse Journalism Framework (กรอบแนวคิดของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์)

ที่มา: ผู้เขียนพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

The Verse Journalism Framework ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อแทนที่กรอบคิดด้านวารสารศาสตร์ที่มีอยู่เดิม หากเป็นการสังเคราะห์และบูรณาการแนวคิดจากวารสารศาสตร์ การเล่าเรื่องเชิงประสบการณ์ จริยธรรมวิชาชีพ และการสื่อสารเชิงมนุษยธรรมเข้าไว้ด้วยกัน เพื่ออธิบายลักษณะเฉพาะของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในฐานะแนวปฏิบัติร่วมสมัย กรอบแนวคิดนี้จึงช่วยเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้ที่ยังขาดแบบจำลองเชิงแนวคิดสำหรับการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง ภาษา ประสบการณ์ของมนุษย์ และผลกระทบต่อสาธารณะ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านวิชาการ การเรียนการสอน และการพัฒนาการผลิตข่าวในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์จะได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นในฐานะรูปแบบการสื่อสารที่เชื่อมโยงข้อเท็จจริงเข้ากับประสบการณ์ของมนุษย์ แต่การพัฒนาองค์ความรู้ในประเด็นนี้ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น โดยเฉพาะในมิติของการสร้างกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่อธิบายสถานะของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ภายในภูมิทัศน์ของวารสารศาสตร์ร่วมสมัย งานวิจัยในอนาคตจึงควรมุ่งพัฒนาและทดสอบ The Verse Journalism Framework ผ่านการวิจัยเชิงประจักษ์ ทั้งการวิเคราะห์เนื้อหา การศึกษากระบวนการผลิตข่าว และการสำรวจการรับรู้ของผู้รับสาร เพื่อประเมินว่าการผสมผสานระหว่างข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบ ประสบการณ์ของมนุษย์ ภาษา กวี จริยธรรมวิชาชีพ และการสร้างความเห็นอกเห็นใจของสาธารณะ สามารถยกระดับคุณภาพของการสื่อสารข่าวและการมีส่วนร่วมของพลเมืองได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ ควรศึกษาปัจจัยด้านวัฒนธรรม ภาษา และบริบททางการเมืองที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในแต่ละประเทศ เพื่อขยายฐานทฤษฎีให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ควรมีการสร้างเครื่องมือวัดความเห็นอกเห็นใจของสาธารณะ (Public Empathy) เพื่อประเมินว่าวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์



สามารถส่งผลต่อความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ และการมีส่วนร่วมของผู้รับสารได้มากน้อยเพียงใด รวมถึงควรทดลองนำกรอบแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในบริบทของห้องข่าว เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตข่าวที่ผสมผสานข้อเท็จจริงกับการเล่าเรื่องเชิงมนุษยธรรม ขณะเดียวกัน ควรขยายการศึกษาไปสู่บริบทของ AI Journalism เพื่อพิจารณาว่าปัญญาประดิษฐ์สามารถสนับสนุนการผลิตวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ได้อย่างไร โดยไม่ลดทอนความถูกต้องของข้อมูล ความรับผิดชอบทางจริยธรรม และความละเอียดอ่อนต่อประสบการณ์ของมนุษย์

ในเชิงวิชาชีพ องค์การข่าวควรพิจารณาวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์ในฐานะรูปแบบการเล่าเรื่องเสริม (Complementary Storytelling Form) มากกว่าการแทนที่การรายงานข่าวแบบดั้งเดิม กล่าวคือ การใช้กวีนิพนธ์ควรเกิดขึ้นบนฐานของกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความโปร่งใสของแหล่งข้อมูล และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของวิชาชีพวารสารศาสตร์ ขณะเดียวกัน องค์การข่าวควรกำหนดแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมสำหรับการใช้กวีนิพนธ์ในการรายงานข่าว โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง สิทธิมนุษยชน และความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดวิถีทางวรรณศิลป์กลายเป็นเครื่องมือของการสร้างอคติ การชี้นำทางอุดมการณ์ หรือการผลิตซ้ำอำนาจนำ ทั้งนี้ การบูรณาการวารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์เข้ากับแนวคิดวารสารศาสตร์เชิงเล่าเรื่อง (Narrative Journalism) วารสารศาสตร์เชิงมนุษยธรรม (Human-centered Journalism) และวารสารศาสตร์เชิงสร้างสรรค์ (Constructive Journalism) อาจเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนารูปแบบการรายงานข่าวที่มีทั้งความถูกต้อง ความลุ่มลึก และความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กันไป

ในเชิงการศึกษาและการพัฒนาสังคม ผู้เขียนเห็นว่า วารสารศาสตร์เชิงกวีนิพนธ์มีศักยภาพที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และความรู้เท่าทันอารมณ์ (Emotional Literacy) ควบคู่กัน เนื่องจากช่วยให้ผู้รับสารไม่เพียงเข้าใจข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ แต่ยังตระหนัก



ถึงมิติทางสังคม วัฒนธรรม และมนุษยธรรมที่แฝงอยู่ในข่าวสาร ดังนั้นสถาบันการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อดิจิทัล ควรพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการการเขียนเชิงวารสารศาสตร์กับการสร้างสรรค์วินิพนธ์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ความเห็นอกเห็นใจ และความรับผิดชอบต่อสาธารณะของผู้เรียน ในระยะยาว แนวทางดังกล่าวอาจนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมข่าวสารรูปแบบใหม่ ที่ไม่ได้วัดคุณค่าของข่าวจากความรวดเร็วหรือจำนวนผู้เข้าชมเพียงอย่างเดียว แต่ประเมินจากความสามารถของข่าวในการสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจ และความรับผิดชอบต่อร่วมกันของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของวารสารศาสตร์ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- Benkler, Y., Faris, R., & Roberts, H. (2018). *Network propaganda: Manipulation, disinformation, and radicalization in American politics*. Oxford University Press.
- Boynton, R. S. (2005). *The new new journalism: Conversations with America's best nonfiction writers on their craft*. Vintage Books.
- Carey, J. W. (1989/2009). *Communication as culture: Essays on media and society* (Revised ed.). Routledge.
- Chouliaraki, L. (2006). *The spectatorship of suffering*. SAGE Publications.
- Craft, S., Ashley, S., & Maksl, A. (2017). News media literacy and conspiracy theory endorsement. *Communication and the Public*, 2(4), 388-401.
<https://doi.org/10.1177/2057047317725539>
- Edkins, J. (2022). *Poetry, the political moment, and the poet*



- as witness. The Sociological Review*, 70(4), 700-710.
<https://doi.org/10.1177/00380261221106520>
- Fitzpatrick, J. (2016, June 12). *A poem for Pulse. Having a Poem with You.*
<https://havingapoemwithyou.tumblr.com/post/753091996309127168/a-poem-for-pulse-by-jameson-fitzpatrick>
- Forché, C. (1993). *Against forgetting: Twentieth-century poetry of witness*. W. W. Norton & Company.
- Gillmor, D. (2010). *Mediactive*. Lulu Press.
- Glasser, T. L. (1999). The idea of public journalism. In T. L. Glasser (Ed.), *The idea of public journalism* (pp. 3-18). Guilford Press.
- Harrington, W., & Sager, M. (Eds.). (2012). *Next wave: America's new generation of literary journalists*. CreateSpace Independent Publishing Platform
- Hart, J. (2011). *Storycraft: The complete guide to writing narrative nonfiction*. University of Chicago Press.
- Hermida, A. (2012). *Tell everyone: Why we share and why it matters*. Doubleday Canada.
- Hess, K., & Waller, L. (2017). *Local journalism in a digital world*. Palgrave Macmillan.
- Kovach, B., & Rosenstiel, T. (2021). *The elements of journalism: What newspeople should know and the public should expect* (4th ed.). Crown Publishing Group.
- Kramer, M., & Call, W. (Eds.). (2007). *Telling true stories: A nonfiction*



writers' guide from the Nieman Foundation at Harvard University. Plume.

Le Masurier, M. (2015). What is slow journalism? *Journalism Practice*, 9(2), 138–152.

<https://doi.org/10.1080/17512786.2014.916471>

Melhem, D. H. (1990). *Heroism in the new Black poetry: Introductions and interviews.* University Press of Kentucky.

Molyneux, L., & McGregor, S. C. (2021). Legitimizing a platform: Evidence of journalists' role in transferring authority to Twitter. *Information, Communication & Society*, 25(11), 1577–1595.

<https://doi.org/10.1080/1369118X.2021.1874037>

Peters, J. D. (1999). *Speaking into the air: A history of the idea of communication.* University of Chicago Press

Poetry Foundation. (2015). *Verse journalism: The poet as witness.* Retrieved from

<https://www.poetryfoundation.org/articles/70284/verse-journalism-the-poet-as-witness>

Poets Reading the News. (n.d.). *About us.* Retrieved from <https://www.poetsreadingthenews.com/about/>

Pulitzer Center. (2023). *Processing news through poetry:*

Teachers share. Retrieved from

<https://pulitzercenter.org/blog/processing-news-through-poetry-teachers-share>

Rosen, J. (1999). *What are journalists for?* Yale University Press.

The New Verse News. (n.d.). *The New Verse News.* Retrieved from



- <https://newversenews.blogspot.com>
- The Peace Studio. (2022). *Poets reading the news: The healing power of journalism in verse*. Retrieved from <https://thepeacestudio.org/story/poets-reading-the-news-the-healing-power-of-journalism-in-verse/>
- Vosoughi, S., Roy, D., & Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146-1151.
<https://doi.org/10.1126/science.aap9559>
- Wahl-Jorgensen, K. (2020). An emotional turn in journalism studies? *Digital Journalism*, 8(2), 175-194.
<https://doi.org/10.1080/21670811.2019.1697626>
- Ward, S. J. A. (2010a). *Ethics and the media: An introduction*. Cambridge University Press.
- Ward, S. J. A. (2010b). *Global journalism ethics*. McGill-Queen's University Press.
- Ward, S. J. A. (2019). *Ethical journalism in a populist age: The democratically engaged journalist*. Rowman & Littlefield Publishers.
- Wu, T. (2016). *The attention merchants: The epic scramble to get inside our heads*. Knopf.
- Zelizer, B. (2005). The voice of the visual in memory. In K. Neiger, M. Zandberg, & E. Meyers (Eds.), *On media memory: Collective memory in a new media age* (pp. 157–173). Palgrave Macmillan.

